

מצד התורן במפקדה, הסתפקו להבא ברישום הדיווחים ע"י הצופים. דרך אגב - הדיווחים הועברו לגדוד, שהבטיח לנו, כאות הוקרה, להעביר מידע על כל אירוע חשוב כשיתרחש, ז.א. על הניצחון.

ישנו במיטות בקיץ המוזר הזה. כסאות נוח הקלו על התצפית. ימים רבים ישבתי בעמדה, לידי ה'שפנדאו' ועל ברכיי מכונת הכתיבה, בהתכתבות עם צ'ילה, שהתחדשה עם ההפוגה השנייה. הפלמ"ח הועבר צפונה, לארגון מחדש ואנחנו נשארו לבדנו ובינינו. אכלנו שוב בחדר האוכל. קירותיו מחוררים ולעת ערב התמקם צבא של חתולים, מגורשי כל כפרי הנגב הצפוני, שהתרכזו משום מה דווקא אצלנו בגברעם. כל אחד ישב בחור משלו, גלריה של ראשי חתולים המציצים מתוך החורים, קישטה את קירות חדר האוכל המופגז. שולחן פינג-פונג עמד בפניה אחת וראשי החתולים נעו הנה והנה, הלך ושוב עם מעוף הכדור, בדומה לראשי ציבור הצופים במשחקי טניס. האווירה הייתה שלוה - רק לא עבור לולה, שהגיעה בהחלפה מהצפון, כדי לקבל את המטבח. בראותה את גלריית החתולים מסביבה קיבלה התקפה היסטרית והתחילה לזרוק על החתולים מכל הבא ליד: ספלים, סכומים, צלחות (למזלנו מפח), אך החתולים משכו כתפיים והמשיכו ליהנות מהפינג-פונג.

בקיץ המוזר הזה הגיעו אלינו רק הדיס חלשים על הנעשה בחוץ. 'קול-ישראל' פעל כבר בעוצמה חזקה דיה שיכולנו לקלוט אצלנו. משה מדזיני המשיך להיות הפרשן הצבאי והפוליטי המרכזי והשתדל לצייר לנו תמונת מצב, שקשה היה לשפוט מה דמיון ומה מציאות. אכן כך הייתה המציאות: דמיונית. בפרוזדורי האו"ם, ארצות ערב הלוחמות נגדנו, לא רצו להודות בכישלונן הצבאי. מתווכים למיניהם באו עם הצעות ופתרונות לסכסוך: מדינה פלשתינית בגדה מערבית עם שכם כבירתה. וויתור על הגליל והגבול הדרומי של ישראל בקו הרוחב ה-31 - הרוחב של כורנוב-המכתשים. אך מאחר ומשבר ברלין העסיק את האמריקאים ואת הרוסים באופן מלא, עניין פלשתיני יכול היה להתבשל לאט - וזה מה שהיה נחוץ לנו.

מה באמת קורה, איש מאתנו לא ידע. מה שרצינו לעת עתה היה חופש. "יגאל פייקוביץ" (אלון) תן חופש" - פירוש הפלמ"חניקים מ"יפתח" לשם חטיבתם. ח-ו-פ-ש-הייתה התרופה היחידה נגד מחלת ה'דקוטה', מחלה עטופה מסתורין שניתנה לריפוי רק ע"י מקום באחד ממטוסי ה'דקוטה', שקישרו את הדרום הנצור לצפון, והמריאו משדה התעופה בדרור. לא רק מקום בדקוטה. להמריא אל על, אפשר גם במטוסי התובלה, ה'סקיימסטר' ארבעה-מנועיים, שחזרו צפונה אחרי פריקת המטען. בעל הבית על מקומות הטיסה היה צה"ל, שהספיק בנתיים להתארגן ולהפוך לצבא לכל דבר, גם עם המידה הגדושה של בלגאן.

כך נוסף מימד חדש לקיץ המוזר שלנו, מימד הציפייה לחופש, אחרי שהתבשרנו, שמאמצע אוגוסט גם חיל המצב של גברעם ייכלל ברשימת הזכאים לצאת לחופשה, בקבוצות של עשרה, על פי הודעה. הפשלנו שרוולים ויצאנו להשקות את הפרדס, וכמה שטחי ירק למספוא בקרבת המחנה, כך שלפרות לא היה יותר תירוץ לחסוך בחלב. צה"ל, שמתחילת הקרבות היה זה שדאג לקיומנו, נזכר שאפשר לארגן קצת את שיווק התוצרת החקלאית למקומות נזקקים, בתוך המשולש שבשליטתנו, בין בית חנון וחוליקאת. התברר שאנשי היאחזות ברור חייל רעבו לחם, כשאנו בגברעם סבלנו מעודף חלבונים.

באה ההודעה. הייתי בקבוצה הראשונה, שעמדה לצאת לחופשה. לפנות ערב עלינו על המשאית בדרך לשדה התעופה, כל אחד על נשקו האישי וחגור. לקחתי איתי עוד משהו ללבוש כי בתל-אביב לא ציפתה לנו מלתחה. שדה התעופה, שבין דורות ורוחמה, לא היה אלא דרך עפר רחבה, שוליה מוארים ע"י שורת לפידים - להבות בקופסאות פח. הקהל שהתאסף וההמולה לא היו מביישים כל שדה תעופה תיקני. מספר המצפים לטיסה דרש לוח טיסה של חברת תעופה מסחרית. עמד לרשותנו מטוס אחד ארבעה מנועי, שבזרכו דרומה פקד גם את סדום, שם החזיקו את המקום, נגד הלגיון, עובדי ים המלח, חברי הקיבוצים ואנשי בית הערבה. לא היה ברור, מי מפקד על שדה התעופה ומי מרכיב את רשימת הנוסעים בפועל. לכל העניין היה צביון של תחנת רכבת רוסית עם המון המצפה לבוא רכבת בעוד שלושה ימים.

בעשר בערב הגיע המטוס. הוא נחת על המסלול כשהוא מעלה ענן אבק. ראשון ירד ממנו הטייס, אמריקאי צעיר, לא מגולח, לבוש במכנסי רחצה וסנדלים קרועים - אחד מהרפתקני הימים ההם, שהרוויחו לפרנסתם הרבה דולרים על מטוסים מעודפי מלחמת העולם השנייה, במקומות נידחים בעולם ובמצבי בטחון ובריאות מפקקים. הגשר האווירי לנגב הנצור היה מקום כזה.